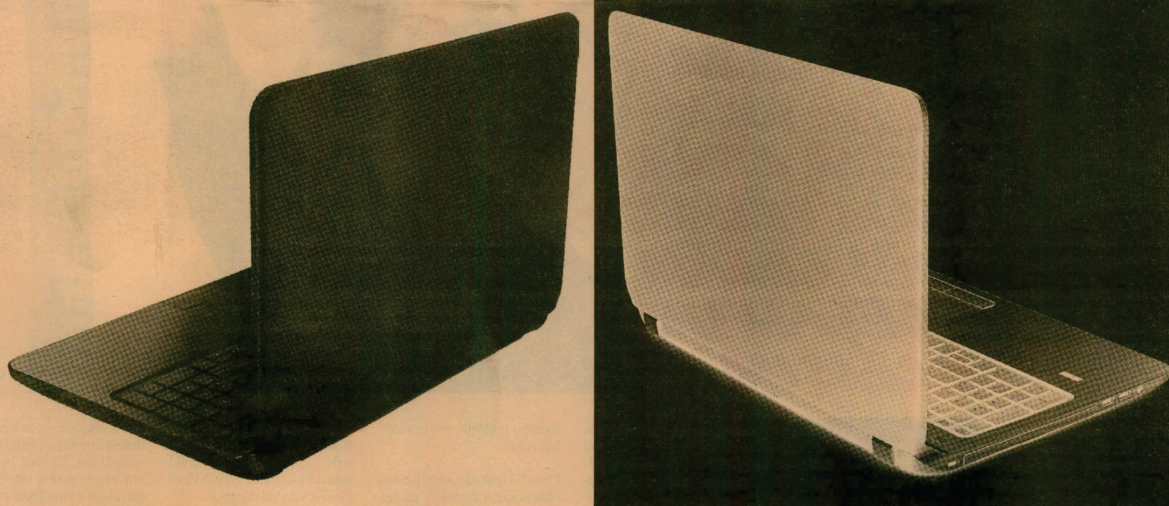

Reversais nodoklis ārstēs elektronikus

4.-5. lpp. →

Lai arī uzņēmēji pagaidām piesardzīgi prognozē iecerētā reversā PVN maksāšanas kārtības ieviešanu elektronikas ierīču tirdzniecībā, tiek pieļauts, ka tas varētu izskaust tā dēvētos PVN shēmotājus. Valsts gūšot papildu nodokļus, savukārt pircējiem būs mazākas iespējas šīs preces nopirkt bez PVN.

Elektronikas preču tirgu ārstēs reversais PVN

lecerētā reversā pievienotās vērtības nodokļa maksāšanas kārtība datortehnikai, mobilo tālruņu, spēļu konsoļu un visas elektronikas ierīču tirdzniecībai valstij dos papildu nodokļus; pircējiem mazākas iespējas nopirkt šīs preces bez PVN

FOTO: VITĀLIUS STIRNĒS/DIENAS BIZNES

Latvijai jau sen bija jāizmanto ES PVN direktīvas sniegtās iespējas ieviest reverso PVN maksāšanas kārtību pēc iespējas visām tām precēm un pakalpojumiem, kuriem nav nepieciešama šādas kārtības ieviešanas iepriekšēja saskaņošana ar Eiropas Komisiju,

Jānis Taukačs, ZAB Sorainen partneris nodokļu jomā.

FOTO: VITĀLIUS STIRNĒS/DIENAS BIZNES

Tā iespējamo jaunievedumu vērtē Latvijas Datortehnoloģiju asociācijas biedra a/s Capital valdes priekšsēdētājs Ivars Putniņš. Viņš uzsver, ka Latvijas Datortehnoloģiju asociācija bija iniciators tam, lai arī Latvija 1:1 pārņemtu ES direktīvas piedāvātās iespējas. Reversā pievienotās vērtības (PVN) maksāšanas kārtība nozīmē to, ka pircējs, iegādājoties preci, par to samaksā pārdevējam, bet PVN samaksā valstij. Pašlaik šāda kārtība pastāv darījumos ar kokmateriāliem, metāllūžņiem, kā arī būvniecības pakalpojumiem. Savukārt parastā PVN maksāšanas kārtībā pircējs pārdevējam samaksā gan preces cenu, gan atbilstošu PVN, bet pārdevējs veic norēķinus ar valsts budžetu.

iesniegs Saeimā

Jāatgādina, ka viens no Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras priekšlikumiem par to, kā papildināt valsts budžeta ienākumus (par 38 milj. eiro), vienlaikus neieviešot jaunu (solidaritātes) nodokli un turot agrāk doto solījumu

par iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes samazināšanu no 23% uz 22%, bija ieviest reverso pievienotās vērtības nodokļa maksāšanas kārtību datortehnikai, mobilajiem tālruņiem, elektronikas precēm. Šo iniciatīvu novērtēja arī Finanšu ministrija, jo ministrs Jānis Reirs valdības sēdē solīja, ka šāds priekšlikums tiks iesniegts Saeimas atbildīgajā komisijā, izskatot pievienotās vērtības nodokļa likuma grozījumus otrajam lasījumam. LTRK valdes priekšsēdētājs Jānis Endziņš Ministru kabineta locekļiem norādīja, ka tas ir tikai viens pasākums no tā kopuma, ko uzņēmēju organizācija piedāvā valsts budžeta papildināšanai tieši uz ēnu ekonomikas apkares rēķina. LTRK valdes priekšsēdētājs norādīja, ka minēto preču grupām reversā PVN ieviešanai nav pat nepieciešams iepriekšējs saskaņojums ar Eiropas Komisiju. J. Reirs gan bija samērā skeptisks par šī pasākuma milzīgo devumu valsts makā, jo «ne jau visi darījumi, kas notiek, ir krāpnieciski».

Izmanto deviņas valstis

«Līdz šim reverso PVN maksāšanas kārtību minētajai preču grupai ieviesušas tādas valstis kā Vācija, Austrija, Lielbritānija, Itālija, Nīderlande, Beļģija, Dānija, Slovēnija, no šī gada 1. jūlija arī Polija,» tā uz jautājumu, kurās valstīs ir ieviesta šāda PVN maksāšanas kārtība, atbild I. Putniņš. Savukārt ZAB Sorainen partneris nodokļu jautājumos Jānis Taukačs uzsver, ka ES PVN direktīvas pants, kurš ļauj šādu iespēju dalībvalstīm izmantot, spēkā ir jau sen, taču Latvija līdz šim nav izrādījusi vēlmi to izmantot.

«Ja pēc Eiropas Komisijas datiem Latvijā 2013. gadā neiekasētā PVN apjoms ir novērtēts 712 milj. eiro apmērā jeb 29,9% no kopejā šī nodokļa apmēra, tad ir skaidrs, ka valstij kaut kas būtu jādarā, jo tā ir ļoti liela summa, kura netiek iekasēta,» uzsver J. Taukačs. Viņaprāt, iespējama summa, kura ir secen valsts makam, liek aizdomāties par veicamajiem pasākumiem. «Diemžēl līdz šim šī rīcība vairāki izpaužas ar nodokļu administrācijas uzrēķiniem godi-

SIA Mobilukss valdes loceklis Mareks Zuika norāda, ka reversais PVN varētu izskaust tā saucamos PVN shēmatājus, bet atklāts ir jautājums, cik ātri tas tiks administrēts.

Foto: Viktors Štrēle/LETA/LETA

Reversā PVN maksāšanas kārtība datortehnikas, elektronisko ierīču, mobilo tālrunu tirdzniecībā Latvijā jāievieš maksimāli ātri. Būtu labi, ja tas notiktu nevis no 2016. gada, bet gan jau no šī gada 1. oktobra,

Ivars Putniņš, a/s Capital valdes priekšsēdētājs.

gājiem nodokļu maksātājiem, jo to darījumu partneris nav veikis norēķinus ar valsti tieši PVN jomā un vienkārši pazudis. No neskaitāmajām lietām mūsu praksē vien redzam, ka godlīgie nodokļu maksātāji tiek ievilkti četrus līdz piecus gadus garā tiesvedībā, kurā centrālās jautājums ir – vai viņi zināja, vai viņiem vajadzēja zināt, ka viņu darījumu partneri krāpšies,» skaidro J. Taukačs. Tad parasti nodokļu maksātājiem jāpievērš loģiski neiespējamijs – negatīvs fakts, proti, ka viņi nav zinājuši. Viņš atzīst, ka tādejādi krāpnieku nesamaksāto faktiskā spējīgā pat iepriekšējam nodokļu maksātājiem. «Protams, krāpniecības apkarošanai nav brīnumzāļu, tomēr situācijas normalizēšanai ES PVN direktīvā ir atļauts lietot reverso PVN maksāšanas kārtību. Vistipiskāko krāpniecības jomu lokā ir ietverta arī datortehnikas, elektronikas ierīču, spēļu konsolu, mobilo tālrunu tirdzniecība, kuru «ielikšana» PVN reversā nav vajadzīga pat iepriekšēja saskaņošana ar Eiropas Komisiju, bet tikai informēšana, un to jau sekmgīgi izmanto citas ES da-

libvalstis, savukārt Latvijā iepauzējusi,» tā J. Taukačs. Viņš arī atgādina, ka šo ideju atbalsta Latvijas Datortehnoloģiju asociācija un tai piekritusi arī Finanšu ministrija.

Grib ātrāk
«Reversajam PVN esam gatavi. Vēlamies, lai to ievieš maksimāli ātri, kaut vai no 1. oktobra,» tā uz jautājumu, vai šīs normas iedzīvinašana no 2016. gada ir optimāla, atbild I. Putniņš. Viņš atgādina, ka situācija strauji mainījās tad, kad Polija ieviesa reverso PVN minētajām precēm. «Tādejādi minēto precu agresīvie izplatītāji no Polijas «pārbrauca» uz Latviju. Jāņem vērā, ka Polijā tika ieviesta 42% no visiem ES importētajiem mobilajiem tālruniem. Ir, par ko aizdomāties,» tā I. Putniņš. Viņš norāda, ka simptomi bija redzami arī agrāk, bet pašlaik nozare atrodas uz slidēna ceļa. «Ja ir interneta veikali, kuros preces var iegādāties ievērojami lētāk, tad ir jautājums: uz kā rēķina? Visbiežāk tas notiek bez 21% PVN maksāšanas. Kāda var būt ekonomiskā motivācija

cilvēkiem pirkt preces, kuras aplikas ar PVN?» ar prejtājumu par ekonomiskajiem šī soļa ieguvumiem atbild I. Putniņš. Viņaprāt, šāda situācija degraē visus, jo zaudētāji ir nodokļu maksājošie, kuri nespēj konkurēt ar nodokļus daļēji vai pilnībā nemaksājošajiem šo precu tirgotājiem. Savukārt valsts kasei garām aizplūst ievērojamas summas. «Ieviešot reverso PVN, vairs nebūtu arī iespēju uz Latvijas budžeta rēķina iegūt faktisku dotāciju šo precu eksportam ar cenas samazinājumu,» nākornes potenciālo ieguvumu analīzē I. Putniņš. Savukārt J. Taukačs par vienu no lielākajiem riskiem uzskata situāciju, ka Latvija varētu kļūt par šo precu (PVN) dotētāju visai Eiropai, kas Latvijas budžetam varētu būt grūti paeļams slogs. I. Putniņš gan atzīst, ka visas nozares problēmas reversais PVN neatrisinās, tomēr daļa vienkārši pazudīs. Pēc J. Taukača sacīta, reversais PVN minētajām precēm nav ieviests ne Igaunijā, ne Lietuvā. «Lietuvā situācija nav tik samilzuši, bet ir līdzīga Latvijai, sa-

vukārt Igaunijā šis jautājums nav tik aktuāls kā Latvijā,» tā J. Taukačs.

Piesardzīgi prognozēs

Lielākā daļa DB aptaujāto elektrotehnikas tirgotāju uz jautājumu par reversā PVN iespējamu ieviešanu atbildēt nevēlējās vai arī norādīja, ka viņiem šis jautājums neesot līdz galam skaidrs. Elkor valdes loceklis Ronalds Feldmanis bilda: «Šobrīd uzskatām, ka reversā pievienotās vērtības nodokļa ieviešana vairāk skartu uzņēmumus, kuri nodarbojas ar elektronikas vai runtimtirdzniecību un eksportu. Elkor kā mazumtirgotājs nesaskāta būtiskas izmaiņas esošajā kārtībā. Detalizēti jāskata likums, kad tas tiks pieņemts, jo noteikti būs vēl dažādas tā redakcijas, un tad varēs izdarīt secinājumus.» Savukārt SIA Mobilukss valdes loceklis Mareks Zuika norāda, ka tas varētu izskaust tā saucamos PVN shēmatājus, bet atklāts ir jautājums, cik ātri tas tiks administrēts. «Ir skaidrs, ka tieks ieguldīt ievērojama daļa no līdzekļiem, kurus šobrīd

nevajadzētu ieguldīt. Ja viss šīs pasākums notiktu ar pulksteņa precizitāti, pozitīvais būtu tas, ka shēmatāji tiktu izslēgti ārā un konkurence būtu daudz godīgāka, bet zīnot, kā strādā mūsu struktūras, beigās trīs mēnešu PVN apjoms būs jāiesaldē. Protams, ļoti negribētos, lai tā notiktu. Mūsu biznesā, ja tiek iesaldēts kāds būtisks apjoms ar apgrozāmiem līdzekļiem, tad ir jānosaka, kā šobrīd attīstību. Mazāk var ieguldīt jaunus krājumus,» norāda M. Zuika. Viņš arī atzīmē, ka pirms tam par šādu ideju nesot neko dzirdējis. «Pie mums daudzas labas idejas pamanās sabojāt. Šo ideju varētu realizēt kaut kā korekti, piemēram, izveidojot balto sarakstu. Šī ir viena no problēmām mūsu, un ne tikai mūsu nozarē – šie PVN shēmatāji,» uzsver M. Zuika.

Jāizmanto pašāk
Sorainen partneris nodokļu jomā arī uzskata, ka Latvijas valsts budžeta un godīgas konkurences nodrošināšanas nolūkos reversā PVN ieviešana būtu jāizmanto maksimāli plaši tajās jomās, kurās ES PVN direktīva to ļauj darīt bez saskaņošanas ar Eiropas Komisiju. «Precīzs ES PVN direktīvas 199.a pants, kas iestrādāts PVN likumā un pasaka valstīm priekšā jomas, kurās visbiežāk notiek PVN izkrāpšana – būtu mierīgāka dzīve nodokļu maksājošajiem uzņēmumiem, augstāka to konkurētspēja un arī valsts budžetam lielāki ienākumi,» ieguvumus nosauc J. Taukačs. Viņš uzsver, ka šobrīd attiecīgais pants uzskaita tādas nozares, kurās notiek PVN izkrāpšana, jo krāpšana parasti notiek ar iespējami mazāk un vērtīgākām precēm, kuras vieglāk transportēt pāri robežām atkal un atkal, kā arī ar pakalpojumiem. «Attiecīgā direktīvas pantā minētas CO, emisijas kvotas, telefoni, mikroprocesi, gāze un elektrība, to sertifikāti, telekomunikācijas pakalpojumi, spēļu konssoles, planšetdatori un kļēpdatori, sausās brokastis, eļļas sāļš, cukurbietes un graudi, noteikti metāli, tostarp dārgmetāli un investīciju zelts, lietotas mantas, mākslas, kolekcionāru un antikvārie priekšmeti,» viņš piemētna.

Eļļa Pankovska, Māris Ķirsons